

Posamezna številka 1 Din mesečno, če se sprejema list v uprži, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. - Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrletna 13 Din. Cene inšeratom po dogovoru

PONEDELJSKI

SLOVENE

Uredništvo: Kopitarjeva ul. 6/III. Telefon št. 2050 in 2996. — List izhaja vsak ponedeljek

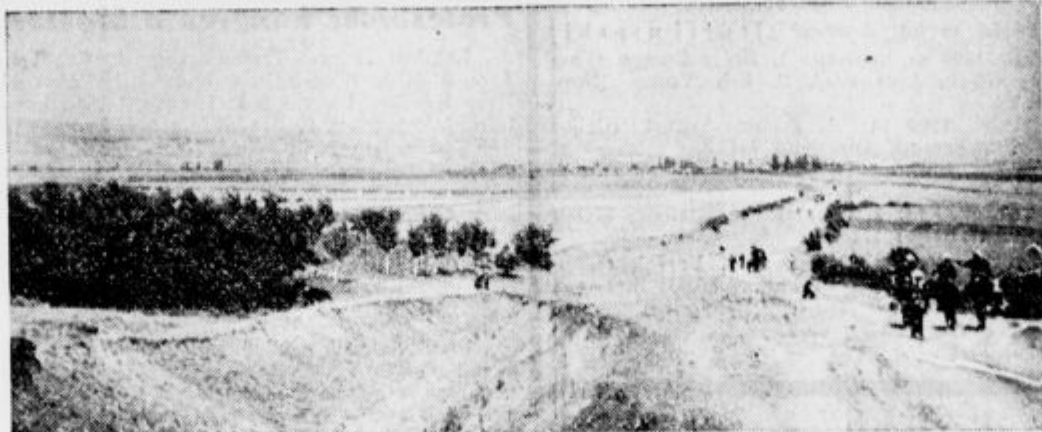
Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6 Poštni ček. račun. Ljubljana 15.179. Telefon št. 2992

V spomin Vidovega dne

Seme, ki je strohnelo za novi sad

Leta 1389, na praznik sv. Vida (po vzhodnem koledarju, po zahodnem je na ta dan praznik sv. Ireneja, 28. junij) se je na Kosovem polju v Južni Srbiji zgodilo nekaj velikega. Turška vojska in srbski narod sta se spoprijela. Turška vojska v krvoločni želji, da bi sultanu osvojila nove pokrajine in mu usunila nove narode, srbski narod pa v trdoživni želji, da odbije naval in ohrani svojo svobodo. Vsa zahodna Evropa je bila pozorna na ta spoad, saj je slutila, da je od tega izida odvisno, ali bo Turke postal njen soseba ali ne. Turška vojska je zmagala, srbski narod je bil poražen do tal. Vse je padlo v krvavem boju, vitezi in knezi, kmetje in svečeniki s carjem vred. Vse je obležalo na bojnem polju, Turke je prodrli težka vrata, ki so mu zapirala pot v Evropo, in je šel naprej. Na Kosovem polju pa so trohnele kosti junakov, ki niso mogli zivi gledati nesreče svojega naroda in so raje umrli; turška kopita so v mastno zemljo Kosovega polja steptala najlepše seme prej svobodnega naroda.

Pa se je zgodilo še nekaj večjega, nekaj edinstvenega v zgodovini. Srbski narod tega izida ni priznal. Ker ni mogel slaviti junakov, ki so zmagali, je slavil in si za zgled postavil junake, ki niso bili premagani, ker so prej padli. Srbski narod je padel, ni bil pa premagan. Razkropljena čreda brez pastirja je imela le eno skupno misel, ki je bila vez naroda in merilo zvestobe in poguma: osvobojenje, osvobojenje. Kar je v skladu s to mislijo, je čednostno in narodno, kar je proti njej, je hudobija in izdajstvo. Ko je Turke že prodrli v Bosno in prišli do Metlike v naši Beli Krajini, ko je čez Podkorensko sedlo planil morit in požigat na Korosko, ko je grozeče trkal na vrata cesarskega Dunaja, ko je vsa Evropa trepetala pred prodirajočo osmansko silo, ko so pri nas na vseh gorah goreli kresovi, ko so zvonovi klicali ljudi k odporu — takrat so po Srbiji hodili starci, berači, ki so od rodu do rodu vzdrževali spomin na Kosovo in na misel: osvobojenje.

Kosovo polje

To so bili narodni voditelji. Ni bilo godb, ni bilo sprevedov, ni bilo slavnosti — na eno struno, napeto čez les, je godel in pel in slavil seme, ki je trohnelo na Kosovem. Pel pa je kakor bi molil in Goethe se je srbskega jezika učil, da bi razumel, kaj so peli in molili. Seme, ki je bilo tako kruto zaorano v kosovske brazde, je gnalo novo klasje. Ako bi ne strohnelo, bi ga odnesel sovražnik in novega klasja bi ne bilo.

Turke se je moral začeti umikati. Izpred Dunaja je bil odbit, pri Sisku se odločneje premagala njegova sila. Toda okrog Kosovega polja se je še dolgo držal. Zito, ki je v vednem strahu pred tujim gospodarjem rastle stoletja, pa je že valovalo. Misel je dorasčala, pesem in molitve goslarjev se je bližala uresničenju. Leta 1878 je bil že svobodni Niš, do tedaj važna turška trdnjava, danes sedež moravske banovine! Pred očmi enega rodu od turške trdnjave do svobodnega glavnega mesta banovine! To je storilo Kosovo, to je Vidov dan! Spomin na najstrašnejši poraz, ki pa je radi trdoživosti rodu stoletja gojil upanje na zmago!

Danes Turka ni več, ni več goslarjev; storili so svojo dolžnost in drug za drugim legli v grob. Nastopila je polnost starega časa, nov se je začel. Le nekateri tega ne vedo in še vedno iščejo nekega Turka, ki je proti osvobojenju in ki bi ga bilo treba uničiti. Pa bodo tudi ti legli v grob. Srbi pa najbolj čutijo, kako sramoten je narodni odpadnik, zato vemo, da si nič ne žele, da bi jih mi slavili kot odpadnike. Kot zvesti Slovenci se čudimo njihovi stoletni kljubovalnosti in edinstveni zvestobi in ker vemo, kaj pomeni vez Jugoslavije, se z vsem sreem pridružujemo njihovemu današnjemu slavlju, ki je vse bolj veličastno kakor v dobi goslarjev. Njihova zvestoba mrtvim junakom je tudi nam vzor neomajne zvestobe lastnemu narodu in državi, ki bi brez Kosovega polja in misli, ki se je iz kosti junakov rodila in ki je za srbski narod pod turškim bičem gojil, ne bilo. Prepričani smo, da skupno življenje v skupni enakopravni državi s pravim srbskim narodom, ki je pokazal tako silo, ne more biti težko, pa naj se ta skupnost imenuje kakorkoli.

Dve spominski plošči kralju Aleksandru odkriti

Ljubljana, 27. junija.

Vroč junijska nedelja je bila prav ugodna za dve na zunaj sicer skromni svečanosti, od katerih ena je bila dopolne na barjanski, druga pa na mestni deški ljudski šoli na Cezovji cesti. Slovesnosti je prisostvovala celokupna šolska mladina in so se je udeležili zastopniki oblasti, vojaštva in raznih korporacij. Obe svečanosti sta vidno pokazali, kako globoko je med mladino ukoreninjena ljubezen do pokojnega kralja Aleksandra I., ljubezen do njegovega naslednika Nj. Vel. kralja Petra II. in do domovine.

V barjanski šoli in na njenem vrtu se je dopolne točno ob 10 odkrila spominska plošča pok. kralju Aleksandru I., ki je lepo umetniško delo. Plošča nosi kratak in pomemben napis:

9. X. 1934 je padel v Marseillu viteški kralj Aleksander I. Zedinitelj mučeniške smrti za svoj narod. Čuvajte Jugoslavijo!

Predsednik krajevne organizacije Narodne odbrane št. Jakob-Trnovo g. Kale je najprej pozdravil navzoče, tako ban. svet. dr. Orla kot zastopnika bana, obč. svet. upok. polkovnika g. Viktorja Andrejko kot zastopnika župana, zastopnika vojske, dvorno damo go. Franjo Tavčarjevo in zastopnike raznih korporacij in društev. Lepi, drugače za barjanske razmere skromni svečanosti so med drugimi prisostvovali podpredsednik Zdrženja invalidov za Slovenijo g. Ivo Marinko, ki je zastopal zadržanega predsednika g. Stefeta, gasilska četa pod poveljstvom g. Ivana Vrbince in še druga narodna društva. Po kratkem govoru, v katerem je bila očitana vsa tragedija in velika borba našega pokojnega vladarja, je dr. Ernest Turk odkril spominsko ploščo, ki je vzidana v veži barjanske šole. Sledili so nato kratki pozdravi zastopnikov raznih društev, tako zastopnika JS g. A. Verbiča in Jereba za železničarje. Dve učen. in en deček se je priprostih in prisrčnih deklaracij izrazil ljubezen do pokojnega kralja Petra II. Učenka Javornikova je med drugim ognjevitno vzkliznila: »Tvoj narod bo na straži stal!«

Po končani svečanosti je šolski upravitelj g. Tit Grčar prevzel spominsko ploščo v svoje varstvo, se zahvalil vsem navzočim za udeležbo, povdarjal jo: »Mladina bo ohranila zvestobo do države. Hrabro bo čuvala Jugoslavijo!« Nato je sledil mimohod vseh korporacij in društev. Zdrženje jugoslovanskih dobrovoljcev, sekcija Ljubljana, se je svečanosti udeležilo v večjem številu s svojim lepim praporom.

Slična svečanost, toda v večjem obsegu in z več prapori odnosno zastavami, je bila popoldne ob 15.30 na Grabnu, kjer je bila na deški ljudski šoli odkrita druga spominska plošča z isto vsebino, kot na Barju. Postavljena je bila častna četa 40. pešpolka Triglavskega, ki je v strumnih korakih s svojim lepim praporom, ki ga je polku poklonil pokojni kralj, prikorakala pred šolo z godbo dravske divizije na čelu. Svečanosti so prisostvovali ban. svet. dr. Orel in imenu bana

dr. Marka Natlačena, ki je bil zadržan, pomočnik komandanta dravske divizije, general Dodič, artilerijski brigadni general Popadič, obč. svetnik, upok. polkovnik g. Viktor Andrejka za g. župana, dvorna dama go. Franja Tavčarjeva in vrsta mnogih društev z zastavami, tako tudi podmladek Rdečega križa z zastavo. Tudi tu je prvi govoril in pozdravil g. Kale. Glavni govor pa je imel predsednik Narodne odbrane iz Beograda g. Ilija Trifunović, ki je očrtal vse borbe pokojnega

Velike slovesnosti v Nišu

Niš, 27. junija. AA. Danes dopolne so se z blagoslovitvijo mestnega vodovoda, ki je speljan v Niš od vasi Brzi brod na cesti Niš—Niška Banja, so se pričele velike nacionalne niške svečanosti, v katerih sodelujejo neke prebivalstvo Niša, niškega okraja, marveč tudi iz vse obširne moravske banovine. Niš je bil že davi na vse zgodaj ves v državnih zastavah, grbih, in na raznih krajih so bili postavljeni slavoloki. Hiše okrog trga, na katerem stoji spomenik osvoboditelju Niša, so bile okrašene s prepogami, zelenjem in cvetjem.

Ob 10 je bila blagoslovitev mestnega vodovoda. Tej svečanosti sta prisostvovala ministra gg. Svetozar Stanković in Dragiša Cvetković. Vodovod je blagoslovil niški škof Jovan.

Dobre pol ure kasneje je bil blagoslovljen temeljni kamen za novo stavbo banovinskega narodnega gledališča, ki ga grade na Sindjeličevem trgu. Po cerkvenih obredih, ki jih je opravil škof Jovan, je načelnik prosvetnega oddelka banske uprave Dragutin Pavlovič prečital listino, ki jo je ban Novaković položil v temeljni kamen.

Nato so ministri in ostale osebnosti z vso

Iz policijske službe

Za policijskega agenta II. razreda je postavljen Novak Josip, policijski stražnik II. razreda pri upravi policije v Ljubljani. Za policijskega agenta-pripravnika je postavljen Merhar Milan pri predstojništvu mestne policije v Mariboru.

Za policijske stražnike-pripravnike pri upravi policije v Ljubljani so postavljeni: Bojane Mihael, Stefančič Andrej, Debeve Jožef, Žužek Jožef, Ahlin Jože, Zaman Ludvik, Vehovec Janez, Klenovšek Franc, Krose Alojzij, Polzelnik Karel, Weikler Rudolf, Šobar Leopold, Anželj Ivan, Urbas Janez, Trupej Franc, Vidmar Stanislav, Klopčič Mihael, Bradač Ludvik, Ogrin Valentin, Dragar Marjan, Požar Jože, Vrtačnik Jože, Baškovič Jože, Keber Jože. Gruđen Jože, Cebin Franc, Kraljič Franc, Smolnikar Franc, Škulj Franc, Virnik Franc, Golob Alojzij, Tomšič Alojzij, Zupančič Alojzij, Hočvar Alojzij, Gvardjančič Alojzij, Martinčič Alojzij, Kos Emil, Boštjančič Rudolf, König Ernest, Lovšin Filip, Kravcar Anton, Trček Viktor, Poločar Karol, Mlakar Oskar, Lovšin Anton.

kralja za naše osvobojenje in njegova stremljenja za okrepitev naše mlade države in ohranitev miru. Kralj je padel postal žrtev zločinske roke v trenutku, ko je skušal še podkrepiti na manifestativni način naše prijateljstvo s Francijo. V imenu vojnih dobrovoljcev je govoril predsednik ljubljanske sekcije g. Zagar, za koroske bore g. Marušič, za JS g. Verbič in za četnike g. Pipenbacher. Šolski upravitelj g. Ambrožič je nato v kratkem govoru prevzel spominsko ploščo, ki je bila obdana s cvetjem, v svoje varstvo.

Pri obeh slovesnostih je šolska mladina zapela državno himno, na Grabnu tudi »Naj čuje nas presveti Bog!« Pevsko društvo Krakovo-Trnovo pa je zapelo Adamičovo »Zdravico«. Po svečanosti na Grabnu je četa 40. pešpolka med viharimi ovacijami odkorakala v vojašnico.

množico ljudstva odšli na vogal Jeronimove ulice ter Ulice sv. Save, kjer grade novo trgovsko akademijo. Tudi tam je bil položen temeljni kamen za veličastno zgradbo. Verske obrede je opravil tudi tu škof Jovan. Zastopniki vlade in oblasti so nato krenili v vojašnico prvega konjeničkega polka »Obiličac«, ki je danes praznoval svojo slavo. Ministra, ban in ostale ugledne osebnosti so poveljniku polka generalu Dragoslavu Miljkoviću čestitali k slavi.

Popoldne je bila velika akademija, zvečer ob 20.30 pa je bila v banovinskem gledališču slavnostna predstava. Jutri jutraj bodo molitve za padle junake, ob 9.30 pa bodo na niškem letališču slavnostno krstili prvo letalo niškega Aero-kluba, ki mu bo za botra minister za socialno politiko in ljudsko zdravje Dragiša Cvetković. Popoldne ob 15.30 prispe v Niš minister vojske in mornarice general Ljubomir Marič, ki bo sodeloval pri odkritju spomenika osvoboditeljem Niša.

Otvoritev zadržne razstave

Ljubljana, 27. junija.

V palači Ljubljanskega dvora je prirejena krasna razstava, ki ponazorjuje delo in stremljenje številnih jugoslovanskih državnih uslužbencev na zadržnem polju. Med temi se zelo marljivo udeležujejo Slovenci Razstava, o kateri je že nedeljski »Slovenec« spregovoril obširno, je bila danes slovesno odprta. V bančnih prostorih ljubljanskega dvora se je zbralo veliko število zadržnikov. Med drugimi so bili navzoči predsednik Zveze nabavljalnih zadržur drž. uslužbencev Miloš Stibler, podpreds. Milan Ikončič, preds. nadzornega odbora Dimitrije Petrovič, zastopnik finančnega ministra, pomočnik načelnika Miloš Pajič ter drugi predstavniki. V imenu Železničarske nabavljalne zadruge je predstavil zbranemu občinstvu predsednika g. Miloša Stiblerja g. Jeras. G. Stibler je imel nato dolg govor, v katerem je slavil zadržno misel.

Udeleženci so si nato ogledali lepo razstavo, ki sta jo priredili Zveza nabavljalnih zadržur Jugoslavije in Železničarska nabavljalna zadruza. Za prihodnje dni se napovedujejo delegacije Bolgarov, Avstrijcev in Čehoslovakov na zadržni kongres v Ljubljani.

Volitve v Kmetijsko zbornico

Ljubljana, 27. junija.

Danes so bile volitve v Kmetijsko zbornico. Postavljenih je bilo 29 kandidatnih list, od katerih je pripadalo 28 stranki JRZ, 1 pa bivši HSS. Volitvinih upravičencev je bilo 1250, od katerih se je udeležilo volitve 1072 ali 86%. Liste JRZ so dobile skupno 1055 glasov ali 98%, lista HSS pa 17 glasov ali 2%. Za svetovalce Kmetijske zbornice so bili izvoljeni naslednji:

1. Brezice: Bogovič Alojzij, Loče 10 p. Dobrova, nam. Cerjak Janez, Pesje 9 p. Videm ob Savi.
2. Celje: Turnšek Pongrac, Breg p. Polzela, nam. Rebov Martin, Čret 9 p. Teharje.
3. Crnomelj: Nemanjč Josip, Zelebej p. Metlika, nam. Grahek Janez, Petrova vas.
4. D. Lendava: Lebar Jožef, Kapca p. Dol. Lendava, nam. Horvat Anton, Žižki p. Črensoveci.
5. Dravograd: Kotnik Beno, Podkraj p. Guštanj, nam. Dobnik Aleš, Sv. Primož p. Muta.
6. Gornji grad: Steblovnik Martin, Šmartno ob Paki, nam. Tesovnik Josip, Savina 47 p. Ljubno.
7. Kamnik: Strein Janez, Kaplja vas p. Komenda, nam. Poznič Jože, Gradišče p. Lukovica.
8. Kočevje: Rigler Ivan, Praproče p. Ortnek, nam. Marolt Franc, Breg p. Stara cerkev.
9. Konjice: Kuk Anton, Zg. Pristova 1 p. Konjice, nam. Orož Jurij, Zreče 60.
10. Kranj: Brodar Janez, Hrustje p. Kranj, nam. Ovsenik Janez, Predoslje p. Kranj.
11. Krško: Marinko Anton, Zupca vas, nam. mestnik Vide Franc, Zvalovo.
12. Laško: Deželak Matevž, Loče 8 p. M. Gradec, nam. Orožen Martin, Turje 7 p. Dol. Hrustnik.
13. Litija: Pevec Ignacij, St. Vid pri Stični, nam. Strman Alojzij, Kostreznica p. Šmartno pri Litiji.
14. Ljutomer: Rajh Jakob, Ljutomer, nam. Vrečar Ciril, Ščavnica 35 p. G. Radgona.
15. Ljubljana: Kržmanec Anton, Bevke 12 p. Vrhnika, nam. Keber Ivan, Dev. Mar. v Polju.
16. Logatec: Potočnik Ivan, Dobroča 8 p. Ziri, nam. Lovko Janez, Cerknica.
17. Maribor d. breg: Koban Franc, Zg. Poljskava p. Pragersko, nam. Marin Peter, Limbuš.
18. Maribor l. breg: Špindler Jože, Sv. Ana v slov. gorah, nam. Spal Franc, Jarenina.
19. Murska Sobota, Kúhar Stefan, M. Sobota, nam. Žižko Janez.
20. Novo mesto: Brule Franc, Hrušica 11 p. Stopiče, nam. Pust Jože, Vrh 7 p. Trebnje.
21. Ptuj: Prelog Franc, Zagorje p. Sv. Marjeta pri Ptuj, nam. Štamberger Janko, Središče ob Dravi.
22. Radovljica: Jan Jakob, Podhom p. Gorje, nam. Rozman Jakob, Boh. Bistrica.
23. Slovenjgradec: Sevnčnik Stanko, Zabrdo p. Velenje, nam. Hribnik Franc, Legen p. Slovenjgradec.
24. Skofja Loka: Megušar Matija, Selca nad Skofjo Loko, nam. Kalan Matevž, Pevno pri Skofji Loki.
25. Šmarje pri Jelšah: Turk Ivan, Belo p. Šmartno pri Jelšah, nam. Počivavšek Josip.

Volitve so bile opravljene v popolnem redu ter brez vseh incidentov. Vsi izvoljeni svetovalci Kmetijskih zbornic pripadajo stranki JRZ.

Prihod ameriških Jugoslovancev

Ljubljana, 27. junija.

Danes ob 9 dopolne je dospela v Ljubljano velika skupina ameriških Jugoslovancev, po večini Srbov in Hrvatov, pa tudi nekaj Slovencev. Skupno je prišlo v domovino okoli 150 ameriških Jugoslovancev, ki so prinesli v domovino tri lepe srebrne vence, ki jih bodo položili na grob kralja Aleksandra na Openu, na grob Neznanege vojaka na Avali in Njegošev grob na Lovčenu. Poročali smo že pred dnevi o prihodu skupine ameriških Slovencev, ki je prišla z največjo ladjo »Normandie« v Evropo in nato iz pristanišča Le Havre v Slovenijo. Zastopniki teh Slovencev so počakali ameriške Srbe in Hrvate tudi danes na kolodvoru, na čelu jim gosp. Leon Zakrajšek iz Clevelanda.

Ko je ob 9 dospel vlak z Jesenic, je zaigrala godba: »Zarjak koracnice«. Ko so ameriški Srbi in Hrvati izstopili, jih je v zastopstvu g. bana dr. Natlačena pozdravil izseljenjski komisar, ravnatelj g. Fink, nato zastopnik g. župana g. Avgust Novak, v imenu Tujsko-prometne zveze ravnatelj dr. C. Žižek in v imenu Rafaelove družbe g. Premrov. Navzoči so bili tudi zastopniki Delavske zbornice in drugih ustanov. V imenu izseljencev se je zahvalil glavni tajnik Srbske narodne zveze gosp. Branko Petič iz Pittsburgha. Srbi in Hrvati, ki so prišli po dolgih letih v domovino, so doživeli že na Jesenicah prisen sprejem, še bolj so bili pa veseli sprejema v Ljubljani. Po prisrčnem pozdravu v Slovenijo so srbski in hrvaški izseljenci odpotovali. Med izseljenci so že zreli možje, ki so bili rojeni v Ameriki, pa enako kakor naši ameriški Slovenci ljubijo svojo »staro« domovino. Med njimi je tudi več otrok in žena. Kakor čujemo, bo skupina srbskih in hrvaških izseljencev sprejeta tudi na našem kraljevskem dvoru. Narodna banka je pri izmenjavi valut in deviz že na Jesenicah nudila tej skupini izseljencev posebne ugodnosti.

Vodstvo po Magoličevi razstavi

Ljubljana, 27. junija.

Srečko Magolič ter njegova tovariša: Metodij Lepavac in Jožica Bregarjeva, doživljajo pri sedanjih razstavi priznanje občinstva. Srečko Magolič je že prodal nekaj slik. Umetnost in lepoto ljubke občinstvo se čedalje bolj zanima za to razstavo. Danes dopolne je Srečko Magolič imel vodstvo po razstavi ter je lepemu številu občinstva tolmačil razstavljene umetnine. Razstava bo odprta še nekaj dni.

Zemunska napoved: Polagoma se bo nebo razvedrilo po vsej državi. Možne pa so lokalne nevihte in nalihi kot posledica preneglega ogrevanja mokre zemlje.

